

ПРОТОКОЛ № 36

засідання Національної комісії з питань Червоної книги України
15 квітня 2026 р. м. Київ
У зв'язку з продовженням у країні воєнного стану, засідання Комісії відбулося в режимі «онлайн».

На розгляд Національної комісії з питань Червоної книги України надійшло клопотання про спеціальне використання об'єктів Червоної книги України:

Клопотання Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України від 19.12.2025 № 408, зареєстроване у Мінекономіки 30.12.2025 за № 07/150311-25 (ОКК 20.03.2026 № 6002-11/27277-03) про надання дозволу на збір насіння трьох видів рослин з родини Caryophyllaceae, занесених до Червоної книги України: *Dianthus hypanicus* Andrz., *Moehringia hypanica* Grynj & Klokov і *Silene hypanica* Klokov у таких обсягах:

- 1) для *Dianthus hypanicus* – по 10 насінин з 10 різних особин (усього 100 насінин);
- 2) для *Moehringia hypanica* – по п'ять насінин з 10 різних особин (усього 50 насінин);
- 3) для *Silene hypanica* – по п'ять насінин з 10 різних особин (усього 50 насінин).

Збір насіння *Dianthus hypanicus*, *Moehringia hypanica* і *Silene hypanica* планується проводити в липні–серпні 2026 р. на території Національного природного парку «Бузький Гард» (Миколаївська обл.).

Відповідальна особа – Джус Людмила Леонідівна.

Членам національної комісії було надано супроводжуючу клопотання документацію, протокол засідання Секції з питань охорони рослинного світу Національної комісії з питань Червоної книги України (№ 1 від 31 березня 2026 р.)

ПРИСУТНІ 23 членів Національної комісії з питань Червоної книги України: Кошечко В.Г., Афанасьєв С.О., Аністратенко В.В., Бабко Р.В., Будзінський І.Л., Гайова В.П., Гапоненко М.Б., Гелюта В.П., Давидов Д.А., Домошлянець В.Г., Кагало О.О., Козиненко І.І., Коломійчук В.П., Корнєєв В.О., Костюшин В.А., Кошелєв О.В., Лукашов Д.В., Межжерін С.В., Мельник В.І., Мосякін С.Л., Некрасова О.Д., Орлов О.О., С., Харченко В.О.

Головуючий: перший заступник голови Національної комісії з питань Червоної книги України, НАН України академік НАН України Кошечко В.Г.

Секретар: д.б.н., пр. н. с. Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України Бабко Р.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Розгляд клопотання про надання дозволу на спеціальне використання об'єктів Червоної книги України.

СЛУХАЛИ:

1. Клопотання Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України від 19.12.2025 № 408, зареєстроване у Мінекономіки 30.12.2025 за № 07/150311-25 (ОКК 20.03.2026 № 6002-11/27277-03) про надання дозволу на збір насіння трьох видів рослин з родини Caryophyllaceae, занесених до Червоної книги України: *Dianthus hypanicus* Andrz., *Moehringia hypanica* Grynj & Klokov і *Silene hypanica* Klokov у таких обсягах:

1) для *Dianthus hypanicus* – по 10 насінин з 10 різних особин (усього 100 насінин);

2) для *Moehringia hypanica* – по п'ять насінин з 10 різних особин (усього 50 насінин);

3) для *Silene hypanica* – по п'ять насінин з 10 різних особин (усього 50 насінин).

Збір насіння *Dianthus hypanicus*, *Moehringia hypanica* і *Silene hypanica* планується проводити в липні–серпні 2026 р. на території Національного природного парку «Бузький Гард» (Миколаївська обл.).

У ДИСКУСІЇ ВИСТУПИЛИ:

Секретар Секції, н.с. Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, к.б.н. Денис ДАВИДОВ: "...прошу розглянути можливість рекомендувати додатково дозволити відповідальній особі Л.Л. Джус проведення збору шести гербарних зразків цілих рослин, або їхніх частин з метою верифікації зібраного матеріалу та поповнення гербарної колекції Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного (KW) зразками на стадії плодоношення зазначені види є перспективними для мікоморфологічних (вивчення ультраструктури поверхні насінин і плодів та ін.) і молекулярно-філогенетичних досліджень.

Завідувач відділу Охорони природних екосистем, Інститут екології Карпат с.н.с. к.б.н. Олександр Кагало: «...щодо необхідності додаткового вилучених зразків хочу додати, що це загальна світова практика під час таких досліджень. І мова не стільки про верифікацію на даний момент, а про необхідність забезпечення можливості переконатися, що рослини були ідентифіковані правильно через 10, 20, 50, 100 і більше років. При цьому, слід зауважити, що необхідно збирати саме ту особину, від якої взято матеріал (у нашому випадку - насіння, але то може бути, в інших дослідженнях, інший матеріал, наприклад для генетичних досліджень тощо). Відповідно, на гербарному аркуші ця особина позначається і робиться зауваження з відповідною датою, та метою з якою матеріал було відібрано.»

Голова Секції з питань охорони рослинного світу Національної комісії з питань Червоної книги України директор Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, член-кор. НАН України, д.б.н., проф. Сергій Мосякін: «...підтверджую доцільність збору гербарних зразків (voucher specimens), по 2 зразки кожного виду, для Національного гербарію України (KW) та "Софіївки". Зрозуміло, що значення voucher specimens не обмежується лише ідентифікацією. Маємо керуватися світовою практикою документування таких досліджень фізичними зразками, які зберігаються у відповідних постійних колекціях.»

Голосування

З присутніх 23 членів Комісії:

за надання дозволу – 23;

утримались – 0;

проти – 0.

Рішення за надання дозволу прийнято одноголосно.

ВИРІШИЛИ:

1. Підтримати клопотання Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України від 19.12.2025 № 408, зареєстроване у Мінекономіки 30.12.2025 за № 07/150311-25 (ОКК 20.03.2026 № 6002-11/27277-03) про надання дозволу на збір насіння трьох видів рослин з родини Caryophyllaceae, занесених до Червоної книги України – *Dianthus hypanicus* Andr., *Moehringia hypanica* Grynj & Klokov і *Silene hypanica* Klokov у таких обсягах:

1) для *Dianthus hypanicus* – по 10 насінин з 10 різних особин (усього 100 насінин);

2) для *Moehringia hypanica* – по п'ять насінин з 10 різних особин (усього 50 насінин);

3) для *Silene hypanica* – по п'ять насінин з 10 різних особин (усього 50 насінин).

Відповідальною особою для збору рослинного матеріалу визначити Джус Людмилу Леонідівну.

2. Додатково дозволити відповідальній особі Л.Л. Джус проведення збору шести гербарних зразків цілих рослин або їхніх частин в таких обсягах:

1) для *Dianthus hypanicus* – два гербарні зразки (один – для гербарію KW, один – для гербарію SOF);

2) для *Moehringia hypanica* – два гербарні зразки (один – для гербарію KW, один – для гербарію SOF);

3) для *Silene hypanica* – два гербарні зразки (один – для гербарію KW, один – для гербарію SOF).

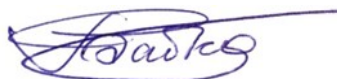
3. Встановити такий рекомендований період збирання насіння та гербарних зразків: з 1 липня 2026 р. до 31 серпня 2026 р.

4. Після закінчення терміну дії дозволу Національній комісії з питань Червоної книги України мають бути надані копії актів передачі зібраних гербарних зразків вказаних рідкісних видів до гербаріїв Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW) та Національного дендрологічного парку "Софіївка" НАН України (SOF).

Перший заступник
голови Національної комісії
з питань Червоної книги України
НАН України
академік НАН України

В.Г. Кошечко

Відповідальний секретар

Р. В. Бабко